

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 559/2024
30.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Бранка Станића, председника већа, Татјане Милуш, Татјане Матковић Стефановић, Јасмине Стаменковић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца тужиоца „УТИЛИС“ ДОО за производњу, трговину и услуге Петроварадин, чији је пуномоћник Биљана Анђелковић, адвокат у ..., против туженог „Banca Intesa“ АД Београд, чији је пуномоћник др Немања Алексић, адвокат у ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, вредност предмета спора 5.664,18 динара одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 611/22 од 25.10.2023. године, у седници већа одржаној дана 30.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 611/22 од 25.10.2023. године, као изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија, **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Привредног апелационог суда Пж 611/22 од 25.10.2023. године и пресуда Привредног суда у Београду П 6102/2021 од 18.10.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је ништава одредба члана 8. Уговора о кредиту, кредитна партија бр. ...-...-... од 31.10.2012. године и **ОДБИЈА** се тужбени захтев којим је тражено да тужени исплати тужиоцу износ од 5.664,18 динара са законском затезном каматом почев од 01.11.2012. године до исплате.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 75.300,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 6102/2021 од 18.10.2021. године утврђено је да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 8. Уговора о кредиту, кредитна партија бр. ...-...-... од 31.10.2012. године. Обавезан је тужени да

тужиоцу исплати износ од 5.664,18 динара са законском затезном каматом почев од 01.11.2012. године до исплате, као и да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 27.300,00 динара са затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 611/22 од 25.10.2023. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена је првостепена пресуда. Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је изјавио ревизију са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао посебну ревизију туженог и утврдио да испуњава услове прописане одредбом члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 10/23-др-закон), за одлучивање о истој, због потребе за уједначавањем судске праксе у одлучивању о захтеву тужилаца за утврђење ништавости и враћања новчаног износа који су платили на име трошкова обраде кредита код тзв. „субвенционисаних“ кредита.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку и одлучио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле Уговор о кредиту од 31.10.2012. године. У члану 8. Уговора обавезан је тужилац као корисник кредита да туженом плати једнократну накнаду за обраду кредитног захтева у износу од 0,50% од износа искоришћеног кредита, по ком основу је тужена банка од тужиоца наплатила износ од 5.664,18 динара.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је уговорна одредба из члана 8. Уговора ништава из разлога што тужени до закључења главне расправе није пружио доказе да је тужиоца на јасан и транспарентан начин информисао о свим трошковима у вези са закључењем уговора о кредиту, па и трошковима обраде кредита. Из наведених разлога, утврђено је да је ништава наведена уговорна одредба у смислу члана 103. Закона о облигационим односима и тужени обавезан да тужиоцу исплати новчани износ од 5.664,18 динара са затезном каматом од дана стицања.

Врховни суд не прихвата изнето правно схватање нижестепених судова у погледу ништавости уговорне одредбе којом је уговорена накнада за обраду кредита.

Заузето правно становиште у погледу недостатка понуде дате у предуговорној фази на основу које би се тужилац упознао са висином ефективне каматне стопе и свим трошковима накнаде који је терете у поступку реализације кредитног захтева, не може се прихватити у конкретном случају. Ово из разлога што је предметни уговор о кредиту закључен позивом на Уредбу о условима за субвенционисање камата за кредите за одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава и извозних послова у 2012. години („Сл. гласник“ бр. 85 од 31.08.2012. године). Обавеза плаћања трошкова обраде кредита прописана спорном уговорном одредбом установљена је у складу са одредбом члана 7. став 3. наведене Уредбе. Том одредбом је прописано да једнократна накнада за обраду кредита коју банка зарачунава за кредите, не може бити

виша од 0,5% од износа кредита. Осим тога, цитираном Уредбом се прописују и други услови који се односе на могућност добијања кредита за одржавање ликвидности и финансирање трајних обртних средстава којима се одређују износи намењени за кредитирање предузетника, малих и средњих предузећа, начин пласирања и враћање тих средстава, као и услови за субвенционисане камате. На тај начин су учињени познатим услови за добијање кредитних средстава, којим су клијенти банке обавештени о условима за закључење уговора са банком. У складу са тако прописаним условима закључен је предметни уговор о кредиту парничних странака у коме је одредбом члана 8. Уговора прописана и обавеза плаћања једнократне накнаде трошкова обраде кредита у висини од 0,50% у односу на одобрени износ кредита.

Из наведених разлога, правно је неутемељено становиште нижестепених судова да изостанак конкретне понуде за закључење уговора дате у предуговорној фази води ништавости спорне уговорне одредбе. Правилном применом материјалног права садржаног у цитираној Уредби, долази се до закључка да су услови за закључење уговора били познати моментом доношења Уредбе, укључујући и услове у погледу наплате трошкова обраде кредита која је овим подзаконским актом ограничена на 0,50% од износа одобреног кредита. Имајући у виду да је цитирана уговорна одредба сагласна условима из Уредбе, то онда понуда за закључење уговора на које се нижестепени судови позивају нема такав утицај на правну ваљаност уговора као код других кредитних послова који нису засновани на овом, или истоврсном подзаконском акту.

Како нижестепени судови нису правилно применили материјално право будући да нису применили цитирану Уредбу, то није правилна одлука којом су утврдили ништавост уговорне одредбе из члана 8. Уговора о кредиту, а последично томе није правилна ни одлука којом су нижестепени судови обавезали туженог да тужиоцу исплати износ од 5.664,18 динара са затезном каматом.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку преиначио нижестепене одлуке и одбио тужбени захтев тужиоца. Како није успео у спору, тужиоцу је одбијен и захтев за накнаду трошкова парничног поступка.

Одлука о трошковима спора донета је применом одредбе члана 165. став 2. у вези члана 154. и 163. став 1, 2, 3. и 4. Закона о парничном поступку. Туженом су досуђени следећи трошкови спора: износ од 12.600,00 динара на име приступа пуномоћника адвоката на једно одржано рочиште (10.500,00 динара + ПДВ), за састав жалбе износ од 21.600,00 динара (18.000,00 динара + ПДВ), на име састава ревизије износ од 21.600,00 динара (18.000,00 динара + ПДВ), на име судске таксе на ревизију износ од 7.800,00 динара и таксе на одлуку по ревизији износ од 11.700,00 динара, што укупно износи 75.300,00 динара, све у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Законом о судским таксама. Туженом нису досуђени трошкови судских такси жалбеног поступка имајући у виду да тужени ове трошкове није определио по висини у складу са одредбом члана 163. став 2. ЗПП-а.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић